

Sygn. akt: II AKa 143/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2012 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Śpiechowicz
Sędziowie	SSA Małgorzata Niementowska (spr.) SSA Aleksander Sikora
Protokolant	Magdalena Baryła

przy udziale **Prokuratora Prok. Apel. Dariusza Wiory**

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2012 roku sprawy

wnioskodawcy A. R. s. H. i M.

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za represjonowanie w okresie stanu wojennego

na skutek apelacji pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 30 stycznia 2012 roku, sygn. akt IV Ko 45/10

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Gliwicach) na rzecz pełnomocnika wnioskodawcy A. R. – adw. A. M. – Kancelaria Adwokacka w G. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt groszy), w tym 23% podatku VAT tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym;
3. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt II AKa 143/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2012 roku, sygn. akt IV Ko 45/10, Sąd Okręgowy w Gliwicach na mocy art. 8 ust. 5 i art. 13 ustawy z dnia 23.02.1991 roku o uznaniu

za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oddalił wniosek A. R.

o zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia i odszkodowania z tytułu represjonowania skierowanego przeciwko niemu w związku z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Wyrok ten zaskarżył w całości pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając orzeczeniu obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 ust 5 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego przez jego błędną wykładnię polegającą na niesłusznym przyjęciu, iż „okres” działalności wnioskodawcy stanowiącej zaprzeczenie działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego odnosi się do czasokresu począwszy od dnia 1 stycznia 1944 roku do dnia wykonania decyzji nakazuje badanie całego życiorysu osoby uprawnionej, co wobec stwierdzenia współpracy wnioskodawcy ze Służbą Bezpieczeństwa skutkowało oddaleniem wniosku, pomimo że współpraca wnioskodawcy z SB poprzedzała okres działalności i represjonowania, co jednoznacznie wskazuje na diametralną zmianę jego postawy życiowej i poglądów i winno uzasadniać przyznanie na jego rzecz dochodzonego odszkodowania i zadośćuczynienia.

W oparciu o powyżej wskazane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kwoty 60.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 10.000 złotych tytułem odszkodowania, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wywieziona apelacja okazała się nieuzasadniona stąd nie zasługiwała na uwzględnienie. Przeprowadzona kontrola odwoławcza nie potwierdziła słuszności stawianego przez skarżącego zarzutu, a tym samym nie stwierdziła, aby sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego tj. art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku.

Stanowisko skarżącego, co do zbyt szerokiej interpretacji zapisu dotyczącego „okresu będącego podstawą stwierdzenia nieważności orzeczenia lub uznania za nieważne decyzji” dokonanej przez sąd I instancji nie zostało zaaprobowane przez Sąd Apelacyjny.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uznał, co podkreślił w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, że postawa wnioskodawcy w chwili wydania wobec niego decyzji o internowaniu nie budzi zastrzeżeń natury moralnej, co więcej to ona skutkowało wydaniem wobec niego decyzji o internowaniu w dniu 13 grudnia 1981 roku. Prawidłowo w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy sąd meriti ustalił, że wnioskodawca A. R. od października 1980 roku działał czynnie w (...), będąc jednym ze współorganizatorów Komitetu Zakładowego (...) Urzędu Pocztowego w Z.. Dalsza działalność wnioskodawcy polegała na czynnym udziale w działaniach podejmowanych przez (...) oraz (...). Podzielić należy również stanowisko sądu, co do tego, że po dniu 11 grudnia 1982 roku wnioskodawca dalej prowadził działalność związkową i patriotyczną, co skutkowało jego zatrzymaniami. Oprócz ustaleń przemawiających za pozytywną oceną postawy A. R. w okresie od października 1980 roku do 31 grudnia 1989 roku sąd I instancji poczynił również inne ustalenia rzutujące na zgoła odmienną ocenę postaci wnioskodawcy jaka wyłoniła się ze zgromadzonych dokumentów, a obrazujących jego działania w okresie od 18 maja 1978 roku do października 1980 roku.

Bezspornym jest w świetle akt IPN BUKa-III- 5524 -88/08, iż A. R.

w okresie od 18 maja 1978 roku do 05 listopada 1981 roku zarejestrowany był jako tajny współpracownik Służby Bezpieczeństwa o pseudonimie (...), a jego współpraca ze służbą bezpieczeństwa polegała na kontroli operacyjnej ośrodków duszpasterstwa akademickiego w Z.. Podzielić należy ocenę Sądu Okręgowego, co do dużej aktywności, jaką wykazał się wnioskodawca w trakcie trwającej współpracy, której rezultatem było sporządzenie 19 informacji – raportów, z których ostatnia pochodziła z dnia 11 kwietnia 1980 roku. W oparciu o dokumenty IPN-u w tym własnoręcznie sporządzane pokwitowania otrzymywanych wynagrodzeń oraz kategorię opinię biegłego grafologa słusznie sąd I instancji odmówił dania wiary zeznaniom wnioskodawcy zaprzeczającym jego współpracy ze służbami bezpieczeństwa.

Mamy, zatem do czynienia z dwiema podlegającymi skrajnej ocenie postawami wnioskodawcy. Jedną, która w pełni uprawniałaby A. R. do występowania z wnioskiem o odszkodowanie i zadośćuczynienie za internowanie, w przypadku prawego postępowania przed jak i po internowaniu i drugą, która takiemu uprawnieniu zdecydowanie przeczy.

Podzielić należy stanowisko sądu meriti, że ta druga postawa wnioskodawcy- tajnego, świadomego i płatnego współpracownika Służby Bezpieczeństwa stanowi negatywną przesłankę dla uzyskania przez niego odszkodowania i zadośćuczynienia za okres internowania. Rację należy przyznać również sądowi w poglądzie, że podstawę zadośćuczynienia i odszkodowania wskazaną w treści art. 8 ust.1 ustawy z dnia

23 lutego 1991 roku winno się interpretować w powiązaniu z jednoznacznie brzmiącym przepisem art.8 ust.5 cytowanej ustawy, a co za tym idzie sformułowanie „okres” powinno się odnosić do czasu od 1 stycznia 1944 roku do 31 grudnia 1989 roku.

Aprobuując powyższe stanowisko nie sposób podzielić poglądu skarżącego, iż błędem jest odnoszenie słowa „okres” do dat zakreślonych art.1 ust1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku i tym samym odnoszeniem go do całego życia wnioskodawcy, gdy tymczasem badany pod kontem istnienia negatywnej przesłanki winien być jedynie okres, w którym wnioskodawca prowadził działalność niepodległościową.

Po pierwsze świetle ugruntowanego orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Katowicach (II AKa 8/09, II AKa 374/10 oraz II AKa 429/10) bezwątpienia prawidłowym jest uznanie za „okres będący podstawą stwierdzenia nieważności orzeczenia lub uznania za nieważne decyzji (o internowaniu)” czas od 1 stycznia 1944 roku do 31 grudnia 1989 roku.

Po drugie intencją ustawodawcy było wyłączenie z możliwości ubiegania się o dochodzenie odszkodowania i zadośćuczynienia osób, które w jakimkolwiek momencie swojego życia w okresie od 1 stycznia 1944 roku do 31 grudnia 1989 roku wykazały się postawą i działaniami niegodnymi, hańbiącymi – sprzecznymi z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Do takiej działalności bez wątpienia należy zaliczyć bycie tajnym, świadomym i płatnym współpracownikiem Służby Bezpieczeństwa.

Reasumując stwierdzić należy, że nie sposób zaprzeczyć niepodległościowej działalności wnioskodawcy, jaka miała miejsce tuż przed jak i po internowaniu jednak

nałożenie przez ustawodawcę obowiązku przekrojowego badania życiorysu wnioskodawcy i ustalenie jego agenturalnej działalności spowodowało wydanie rozstrzygnięcia w oparciu o przepis art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku

o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Mając na względzie powyższe rozważania wyrok Sądu Okręgowego należało uznać za prawidłowy i należycie uzasadniony, stąd też Sąd Apelacyjny utrzymał go w mocy, orzekając również o kosztach procesu po myśli powołanych przepisów prawa.